

Økonomi- og indenrigsminister Margrethe Vestagers talepapir

Det talte ord gælder

Anledning: Åbent samråd i Retsudvalget, alm. del spm. nr.

AH

Tid og sted: 19. februar 2013 kl. 7.00-8.15, lokale 1-133

Samrådsspørgsmålets ordlyd

"Under henvisning indslaget "Danske ministre må fjerne kritik fra høringssvar -svenske må ikke" i radioprogrammet DR P1 Orientering den 10. januar 2013, og hvor det fremgik, at Økonomi- og Indenrigsministeriet i tre omgange fik fjernetkritik i statsforvaltningernes høringssvar af et af regeringen fremsat lovforslag, bedes ministeren oplyse, i hvilket omfang ministeriet ændrer i høringssvar fra myndigheder, der er underlagt ministeriet. Herudover bedes ministeren oplyse, om ministeren er bekendt med, at dette også finder sted i andre ministerier. Endvidere bedes ministeren oplyse, om ministeren finder det hensigtsmæssigt, at der ændres i høringssvar, således at Folketinget og befolkningen ikke kan vide sig sikre på, at høringssvaret er udtryk for myndighedens reelle holdning til lovforslaget. Endelig bedes ministeren redegøre konkret for, hvorfor Økonomi- og Indenrigsministeriet i tre omgange fik fjernet kritik af et af regeringen fremsat lovforslag fra statsforvaltningernes høringssvar, som det fremgik i indslaget i DR P1's Orientering den 10. januar 2013."

[Indledning]

I samrådsspørgsmål AH har udvalget bedt mig redegøre for Økonomi- og Indenrigsministeriets praksis med håndteringen af underliggende myndigheders høringssvar til lovforslag. Spørgsmålet tager udgangspunkt i et forløb, hvor ministeriet bad statsforvaltningerne om at udelade et afsnit om økonomiske konsekvenser i deres høringssvar til et lovforslag fra Fødevareministeriet.

[Rammen for besvarelsen]

Jeg forstår spørgsmålet sådan, at udvalget ønsker problemstillingen belyst både generelt i forhold til statsforvaltningerne og belyst i forhold til den konkrete sag.

[Generelt om forholdet mellem ministeriet og statsforvaltningerne]

Jeg vil starte med det generelle forhold mellem statsforvaltningerne og Økonomi- og Indenrigsministeriet.

I organisatorisk henseende betragtes statsforvaltningerne som styrelser under Økonomi- og Indenrigsministeriet. Det indebærer, at Økonomi- og Indenrigsministeriet og statsforvaltningerne som udgangspunkt indgår i et over- og underordningsforhold, på samme måde som andre departementer er overordnede i forhold til styrelserne på deres områder.

I forhold til, hvad der gælder for andre styrelser, er det specielt for statsforvaltningerne, at de på statens vegne varetager opgaver inden for mange ministerområder – 13 forskellige områder for at være nøjagtig. Det betyder, at statsforvaltningerne fagligt er underlagt forskellige ministerier, alt efter hvilke opgaver de løser.

Som overordnet myndighed har Økonomi- og Indenrigsministeriet instruktionsbeføjelser over for statsforvaltningerne. Grænsen for Økonomi- og Indenrigsministeriets beføjelser går dér, hvor det drejer sig om rent faglige spørgsmål om nogle af de opgaver, som statsforvaltningerne løser for andre ministerier. Det gælder f.eks. fortolkning af lovgivning på det sociale eller familieretlige område. Statsforvaltningerne kan også ved lov være tillagt uafhængighed i forhold til ministeriet. Det gælder f.eks., når statsforvaltningen virker som kommunalt tilsyn.

Når det handler om organisatoriske og økonomiske forhold, er det derimod Økonomi- og Indenrigsministeriet, der har instruktionsbeføjelsen. Det kommer f.eks. til udtryk ved, at Økonomi- og Indenrigsministeriet udarbejder resultatkontrakter for statsforvaltningerne, og ministeriet fastsætter statsforvaltningernes bevilling og aftaler bevillingsfordelingen mellem de 5 statsforvaltninger. I den forbindelse skal jeg bemærke, at de 5 statsforvaltninger jo er anført på ministeriets finanslovskonto, og at deres

økonomi derfor indgår i koncernens samlede økonomiske ramme.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har altså det overordnede ansvar for hele koncernen og dermed også for de høringssvar, der bliver afgivet af f.eks. statsforvaltningerne.

[Generelt om høringsprocessen]

Når Økonomi- og Indenrigsministeriet bliver hørt over et lovforslag, koordinerer departementet normalt et samlet svar på ministeriets vegne. Ministeriet vurderer, om der er behov for at indhente bidrag til besvarelsen fra de underordnede myndigheder på ministeriets område, som berøres af lovforslaget. Det gælder også i forhold til statsforvaltningerne. Vi vurderer i ministeriet de bidrag, vi modtager, og kvalitetssikrer dem i nødvendigt omfang i forhold til både indhold og form, så ministeriet kan afgive et samlet og sammenhængende høringssvar, som ministeriet kan stå inde for. Hvis statsforvaltningerne høres direkte af en anden myndighed, plejer de at koordinere deres høringssvar med hinanden og med departementet. I praksis foregår dette ved, at de indsender deres fælles udkast til høringssvar til departementet.

Denne praksis udspringer af ministeriets rolle som overordnet myndighed, som gælder fuldt ud på det økonomiske område. Som minister står jeg jo under ansvar over

for Folketinget for den økonomiske forvaltning inden for koncernens område. Denne praksis er derfor både sædvanlig og lovlig – og hensigtsmæssig. Jeg har ikke kendskab til, hvordan andre ministerier i praksis håndterer bidrag til høringssvar fra deres underordnede myndigheder. Men alle ministerier er i sidste ende ansvarlige for de høringssvar eller bidrag til høringssvar, som afgives af underordnede myndigheder på deres områder.

[Om høringsprocessen i den konkrete sag]

I den konkrete sag, som handler om Fødevareministeriets lovforslag om flytning af en opgave fra statsforvaltningerne til NaturErhvervstyrelsen, har statsforvaltningerne selv afgivet høringssvar direkte over for Fødevareministeriet.

Fordi der var tale om en afvigelse fra den almindelige procedure, indledte statsforvaltningerne – fornuftigt nok - drøftelser med Økonomi- og Indenrigsministeriet, inden svaret blev afsendt til Fødevareministeriet. Processen blev præget af, at drøftelserne af det første høringssvar, statsforvaltningerne fremsendte, skete under et meget stort tidspres inden oversendelsen til Fødevareministeriet. En medarbejder i departementet anmodede statsforvaltningerne om, at en henvisning til effektiv administration udgik. Dette skyldes, at der samtidig pågik en analyse af statsforvaltningerne bl.a. med henblik på at håndtere effektiv administration. I denne analyse indgik bl.a.

drøftelser om, hvorvidt statsforvaltningernes opsparring kunne anvendes iforhold til de økonomiske udfordringer. Inden fremsendelse til Fødevareministeriet foretog Statsforvaltningen Nordjylland også rettelsersom følge af koordinationen med de andre statsforvaltninger.

Fødevareministeriet gjorde efterfølgende Økonomi- og Indenrigsministeriet opmærksom på, at der var passager i høringssvaret, som vedrørte en allerede indgået aftale mellem de to ministerier om økonomien i den fremtidige opgaveflytning. Det blev derfor vurderet, at disse passager ikke var relevante i den videre lovproces.

Økonomi- og Indenrigsministeriet bad derfor – for at målrette høringssvaret mod det, der var høringstemaet – statsforvaltningerne om at udelade den del af høringssvaret, der vedrørte de økonomiske forhold. For at sammenfatte – den første rettelse blev altså lavet i forbindelse med den første version af høringssvaret, og anden og tredje rettelse blev lavet i forbindelse med den anden version af høringssvaret.

Der er altså ikke tale om, at ministeriet har forfattet et høringssvar og sendt det af sted i statsforvaltningernes navn, sådan som man nogle steder har kunnet få indtryk af.

Økonomi- og Indenrigsministeriets departement fandt det hensigtsmæssigt, at de pågældende passager skulle udgå, fordi de handlede om økonomiske og organisatoriske aspekter. Departementets koncernøkonomikontor har konkret erfaring og kompetencer indenfor disse områder og er på den baggrund kompetent til at foretage vurderinger af statsforvaltningernes bemærkninger.

De udeladte afsnit vedrørte således ikke snævert fagspecifikke perspektiver, som statsforvaltningerne i kraft af deres opgavevaretagelse besidder en indsigt i, som ikke foreligger i departementet.

Der er spurgt og svaret meget detaljeret om disse opgørelser i forbindelse med Folketingets behandling af L 34, der bl.a. omhandler opgaveflytningen, og jeg vil henvise hertil for detaljer.

Som jeg allerede har nævnt i min tale, var der passager i statsforvaltningernes første høringssvar, som var irrelevante, fordi de vedrørte en allerede indgået aftale mellem de to ministerier om økonomien i den fremtidige opgaveflytning.

Der var imidlertid en grund mere til, at mine embedsmænd bad statsforvaltningerne om at udelade afsnittet om økonomien. Grunden var den, at statsforvaltningernes metode til opgørelse af de økonomiske

konsekvenser på en række væsentlige punkter afveg fra gængse opgørelsesprincipper ved opgaveflytninger i staten.

F.eks. anvendte statsforvaltningerne en årsværksnorm, der indebar, at der ikke blev taget højde for medarbejdernes fravær pga. sygdom og kursusdeltagelse mv. Og statsforvaltningerne tog heller ikke hensyn til de indirekte omkostninger – såkaldte overheadudgifter – til f.eks. en forholdsmæssig andel af ledelse og journalisering. Det er praksis ved overførsel af opgaver på det statslige område, at sådanne omkostninger medtages.

Statsforvaltningernes bemærkninger er altså afgivet på et forkert grundlag og kunne derfor fejlagtigt give anledning til tvivl omkring den fremadrettede økonomi ved en forankring af opgaverne i NaturErhvervstyrelsen.

Det er ministeriet, der har det øverste ansvar for økonomien på hele ministerområdet og dermed også ansvaret for at sikre, at der bliver givet korrekte oplysninger til Folketinget fra ministeriets institutioner.

En helt normal drøftelse om et fagligt økonomisk spørgsmål mellem et ministerium og en styrelse blev i denne sag atypisk og påfaldende, fordi drøftelsen foregik midt i en høringsproces. Det er naturligvis ikke hensigtsmæssigt al den stund, at det kan give anledning til

usikkerhed. Men samtidig må man også forstå, at drøftelsen angik forhold vedrørende økonomi, som ministeriet er ansvarlig for.

[Afrunding]

Jeg skal være den første til at medgive, at forløbet i denne sag ikke vinder nogen skønhedskonkurrencer. Og som jeg allerede har tilkendegivet over for Folketinget, vil ministeriet fremover bestræbe sig på en bedre koordinering af høringssvar.